

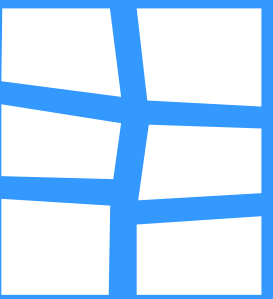
Havenvisie 2019-2035

KOERS NAAR DUURZAME GROEI

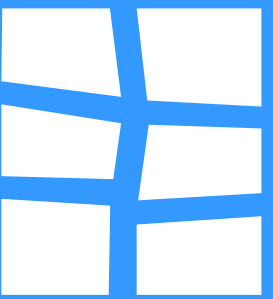

Inhoud

Inleiding	4
Samenvatting	5
1. Port of Harlingen nu	7
2. NV Port of Harlingen	11
3. Economische structuurversterking	15
4. Werkgelegenheid	19
5. Natuur & milieu	22
6. Verduurzaming	25
7. Innovatie	29
8. Infrastructuur	32
9. Transport & logistiek	34
10. Veiligheid	36
Tot slot	39
Bijlage 1: Deelnemers visiewerkshops	40

Inleiding

Hét duurzame maritieme en logistieke hart van Noord-Nederland

De haven van Harlingen is een kleine haven pal naast het prachtige maar kwetsbare waddengebied. De haven heeft een belangrijke rol in de regio: het is een logistiek knooppunt en levert veel banen op. Vorig jaar is de haven verzelfstandigd. Als nieuw havenbedrijf (NV Port of Harlingen) hebben we gekeken waar we ons de komende jaren op gaan richten. Onze ambitie? In 2035 is Port of Harlingen hét duurzame maritieme en logistieke hart van Noord-Nederland.

Koers tot 2035

In de Havenvisie stippelen we de koers uit tot 2035. Deze koers hebben we samen met onze stakeholders gekozen (zie kader 'Samen kijken naar de toekomst'). De focus ligt op werkgelegenheid behouden en creëren, en de continuïteit en groei mogelijkheden van de bedrijven garanderen. Dit alles met respect voor en in balans met de Waddenzee.

Veel kansen

De verzelfstandiging van het havenbedrijf brengt veel nieuwe kansen en mogelijkheden met zich mee voor onder andere meer werkgelegenheid en verduurzaming. We groeien met respect voor onze omgeving, zonder fysiek uit te breiden. Door de gronduitgifte en activi-

teiten in de haven beter te regisseren en benutten, kan de haven zich verder ontwikkelen, groeien, professionaliseren en verduurzamen. Ook liggen er veel kansen voor samenwerking met en synergie tussen de bedrijven, andere havens en andere stakeholders, zoals overheden, kennisinstituten en maatschappelijke organisaties. Met z'n allen werken we naar duurzame groei van een sterke Harlinger haven.

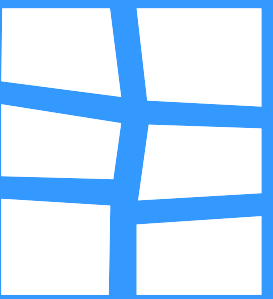
Samen kijken naar de toekomst

Samenwerking met stakeholders is voor ons als NV Port of Harlingen essentieel; alleen samen met andere partijen kunnen we de haven van Harlingen ontwikkelen naar hét duurzame en maritieme hart van Noord-Nederland. De Havenvisie 2019-2035 is dan ook tot stand gekomen door in workshops met de stakeholders (waaronder havenbedrijven, lokale en regionale overheden, maatschappelijke organisaties en andere havens (zie bijlage 1) van gedachten te wisselen over het toekomstbeeld van de haven van Harlingen. Samen met overige inventarisaties bij stakeholders (zoals rapporten, beleidsstukken en achtergrondinformatie) heeft dit geleid tot een heldere, realistische en uitvoerbare visie voor de haven van Harlingen. Als facilitator, aanjager en regisseur realiseren wij op een actieve en ondernemende manier de ambities en doelen van de Havenvisie 2019-2035.

Leeswijzer

De Havenvisie 2019-2035 geeft richting aan ontwikkeling van de haven van Harlingen tot 2035. In hoofdstuk 1 geven we een schets van de Harlinger haven nu, anno 2019. In hoofdstuk 2 laten we zien wat onze rol als verzelfstandigd havenbedrijf is. We beschrijven onze koers tot 2035 aan de hand van acht thema's: Economische structuurversterking, Werkgelegenheid, Natuur & milieu, Verduurzaming, Innovatie, Infrastructuur, Transport & logistiek en Veiligheid. Steeds laten we trends en ontwikkelingen zien die leiden tot onze visie. Vervolgens geven we een doorkijkje naar 2035 en beschrijven we hoe we daar willen komen.

Samenvatting

In 2035 is de haven van Harlingen hét duurzame maritieme en logistieke hart van Noord-Nederland. Het is een professionele en veelzijdige, goed bereikbare en veilige zeehaven, pal naast het prachtige waddengebied.

Koesteren en versterken

Als zelfstandig havenbedrijf (NV Port of Harlingen) bouwen wij slagvaardig aan verdere ontwikkeling, met garantie voor continuïteit en groeimogelijkheden van de bedrijven. Wij koesteren en versterken vanouds sterke niches, zoals de visserij, zoutproductie, zandverwerking en de bouw van schepen en megajachten. We stimuleren nieuwe kansen, zoals projectlading en de ontwikkeling van een groene-energie-cluster, en faciliteren het toerisme.

Slim groeien

Groeien doen we in harmonie met de naastgelegen natuur van het waddengebied, zonder fysiek uit te breiden. We doen dat door de beschikbare ruimte beter te benutten, activiteiten in de haven beter gericht te regisseren en door geleidelijke herstructurering. Voor optimale synergie zit in 2035 het juiste bedrijf op de juiste plaats en in het juiste cluster.

Innovatief en duurzaam

Duurzaamheid zit in onze vezels. We verduurzamen onze bedrijfsvoering, stimuleren goederenvervoer over water, zetten in op de energietransitie en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven van bedrijven en visserij. Al onze activiteiten en ontwikkelingen gebeuren met behoud van de ecologische waarden van het waddengebied. Door kennisontwikkeling en innovatie werken de havenbedrijven en visserij in 2035 zo duurzaam en efficiënt, dat zij direct bijdragen aan ecologische verbetering van het waddengebied. De visserijhaven is in 2035 zelfs de meest duurzame van Europa.

Bouwen aan waarde, werk en positie

Door actieve acquisitie, samen werken, ondernemen en innoveren, opwaardering van op- en overslagfaciliteiten en verbetering van vaarwegen en veiligheid, bouwen we aan een krachtige, veilige, effectieve en efficiënte haven.

Een haven met een divers aanbod aan lading, bedrijven en activiteiten. Zo creëren we waarde en gevarieerde werkgelegenheid voor de stad en de regio (Friesland, Groningen en Kop van Noord-Holland) en verstevigen we onze logistieke en economische positie.

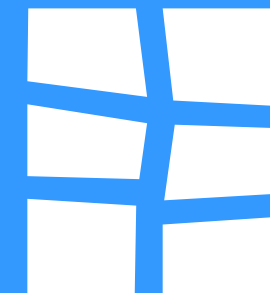
Trots

Port of Harlingen is in 2035 een plek waar havenbedrijven goed op hun plek zitten, waar ondernemers verdienen aan duurzaamheid en inwoners uit Harlingen en omgeving graag werken. Het is een plek om trots op te zijn.

Port of Harlingen nu

Karakter

De haven van Harlingen anno 2019 is het vertrekpunt voor de koers die we richting 2035 willen varen. Het is een veelzijdige regionale haven, sterk in de behandeling en verwerking van zand, grind, zout en pootaardappelen, de visserij, de veerdiensten, scheepsbouw en -reparatie (waaronder megajachten) en er is veel recreatievaart. Harlingen is de thuishaven van de Urker vissersvloot, die er z'n eigen garnalenafslag heeft. Port of Harlingen is de grootste garnalenhaven van Europa en de enige zeehaven van Friesland.

Werken mét de Waddenzee

De haven ligt aan de Waddenzee, die sinds 2009 tot het UNESCO-werelderfgoed behoort. Vanwege de kwetsbare omgeving zijn er op regionaal, nationaal, Europees en wereldniveau afspraken gemaakt om de Waddenzee goed te beschermen. Door te werken mét de Waddenzee kan Port of Harlingen, met respect voor de omgeving, duurzaam blijven groeien, de regionale ontwikkelingen blijven versterken en de nationale verbanden blijven stimuleren.

Bedrijvigheid

In totaal zijn er 168 bedrijven gevestigd in het havengebied. Er wordt lading overgeslagen uit zee- en binnenvaartschepen (voornamelijk zand, grind, zout en pootaardappelen). Visserij komen er hun vangst afleveren, die ter plekke wordt verwerkt.

Er worden schepen gebouwd, afgebouwd, gerepareerd en onderhouden, met als bijzondere (en groeiende) tak van sport de bouw en refit van megajachten. Er is een laad- en loslocatie voor containers, er wordt projectlading verwerkt en er worden casco's voor de woningbouw geproduceerd. Vanuit de haven van Harlingen varen bovendien de veerdiensten van en naar de Waddeneilanden Vlieland en Terschelling.

De haven heeft ook industriële bedrijvigheid, waaronder zoutwinning en -verwerking, een betonfabriek, de gaslocatie van Vermilion Energy en de reststoffencentrale REC. De haven is bovendien goed gepositioneerd voor groot onderhoud aan kustverdedigingswerken en offshore windparken.

De haven is grotendeels al ontwikkeld en uitgegeven aan klanten en gebruikers, maar door herstructurering en beter benutten van terreinen is er ruimte voor groei binnen het bestaande haven- en industriegebied.

Overslag: 3,8 miljoen ton
(vooral zand, grind, zout en pootaardappelen)

Grootste garnalenhaven
van Europa

Thuishaven van de Urker
vissersvloot

Jaarlijks varen 765.000
passagiers van en naar de
Waddeneilanden

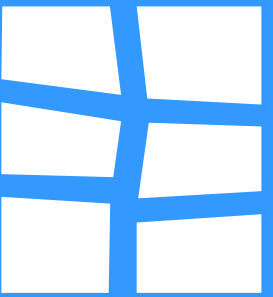
Werkgelegenheid: 1400
banen direct, 1500 indirect

Toegevoegde waarde:
€ 130 miljoen direct,
€ 80 miljoen indirect

Containeroverslag:
22.000 TEU per jaar

Zelfstandig havenbedrijf: NV Port of Harlingen

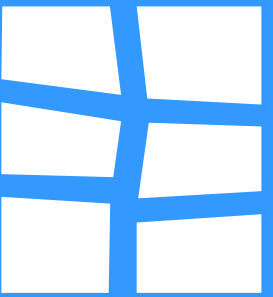
Tot 2018 voerden verschillende afdelingen van de gemeente Harlingen de havengerelateerde activiteiten uit. Deze zijn - behalve de maatschappelijke activiteiten - per 1 januari 2018 gebundeld en ondergebracht in de hiervoor opgerichte overheids-nv Port of Harlingen, met de gemeente Harlingen als enig aandeelhouder. Sinds de verzelfstandiging is NV Port of Harlingen verantwoordelijk voor de ontwikkeling, de exploitatie en het beheer van het haven- en industriegebied, en voor het nautisch beheer. Het havenbedrijf legt als facilitator, aanjager en regisseur een stabiele, effectieve, veilige en duurzame basis voor een professionele haven.

Bron van werk en inkomsten

De haven van Harlingen heeft een bescheiden omvang, maar heeft grote waarde voor de inwoners, bedrijven en overheden van Harlingen en de regio, en voor andere havens in de omgeving. Veel mensen uit Harlingen en de regio hebben een baan in of dankzij Port of Harlingen en de haven voegt veel waarde toe aan de producten die er binnenkomen. De afgelopen tien jaar groeiden de toegevoegde waarde en werkgelegenheid met 30 tot 40 procent.

Gunstige ligging, goed bereikbaar

Port of Harlingen is uitstekend bereikbaar. De haven heeft een gunstige ligging op de corridor van de Noordzee naar de Baltic en Scandinavië, en ook de Engelse oostkust is van belang. De haven heeft verder een zeer goede verbinding met het Friese en Groningse achterland; over de weg en over de binnenwateren (onder andere met de Frisian Ports, en ook met de IJsselmeerhavens en de havens van Amsterdam en Rotterdam). Daardoor kan de Harlinger haven z'n hubfunctie in het noorden van Nederland en richting Amsterdam en Rotterdam efficiënt vervullen.

De haven van Harlingen in cijfers

Grootte: 166 ha

108 ha land en 58 ha water (zonder de havenmond/Voorhaven). Daarnaast beheert NV Port of Harlingen ook de havens aan het Van Harinxmakanaal achter de Tsjerk Hiddessluizen

Overslag: 3,8 miljoen ton

zeevaart 1,8 miljoen ton
binnenvaart 2 miljoen ton

Werkgelegenheid: 2.900 banen

1.400 in de haven en 1.500 bij toeleveranciers en overige bedrijven

Aantal bedrijven: 168

Containers: 22.000 TEU

Toegevoegde waarde:

€ 210 miljoen

direct € 130 miljoen
indirect € 80 miljoen

Scheepsbezoeken (per jaar):

1.350 zeeschepen
2.000 binnenvaartschepen
5.500 vissersschepen
4.000 veerboten per jaar

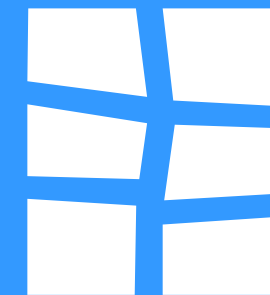
Flexibiliteit is onze allerbelangrijkste kracht

Flexibiliteit is de allerbelangrijkste kracht van de haven van Harlingen. Het is leuk om creatief na te denken hoe we projectlading ertussen krijgen als er aanvraag is. Geen nee zeggen, maar met elkaar kijken hoe we het kunnen doen; kun jij met je schip een beetje naar voren en jij een beetje naar achteren? Dan past er precies nog een tussen. Zo kreeg ik op zaterdag de vraag of wij de van boord geslagen containers van de MSC Zoe konden bergen. Ik heb haven-directeur Paul Pot gebeld: gaan we ervoor? Hij pakte het op, ik heb in één dag een plan gemaakt en we kregen de opdracht; drie maanden werk. We hebben het gewonnen door flexibiliteit.

André Borsch
directeur-eigenaar van maritiem
dienstverlener BDS Harlingen

Trends & ontwikkelingen

- De rol van de haven is met de verzelfstandiging in 2018 veranderd. De gemeente Harlingen is meer op afstand, NV Port of Harlingen is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, de exploitatie en het beheer van het haven- en industriegebied, en voor het nautisch beheer. Als zelfstandig havenbedrijf kan NV Port of Harlingen zijn rol adequater en professioneler invullen.
- De stakeholders van Port of Harlingen reiken van lokaal tot internationaal. Zo zien de gemeente Harlingen (als enig aandeelhouder) en de Provincie Friesland nog meer dan voorheen de Harlinger haven als economische motor voor de gemeente en Noordwest Friesland. Bovendien worden nationale en Europese overheden in toenemende mate verantwoordelijk voor regelgeving en infrastructuur rondom havens.

De weg naar 2035

Onze strategie

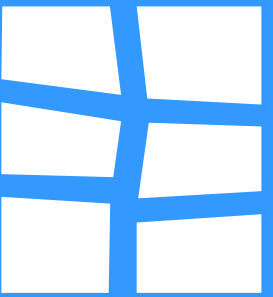
Door korte lijnen met de bedrijven en bestuurders kunnen wij als zelfstandig havenbedrijf ondernemend en flexibel inspelen op ontwikkelingen en snel stappen zetten. Wij zetten in op een veelzijdige, transparante, professionele en klant- en marktgerichte haven waar de lokale en regionale werkgelegenheid en economie van profiteren. Met behoud van de ecologische waarden van het waddengebied richten wij ons op groei binnen de bestaande ruimte, behoud van onze sterke niches en sectoren, en stimuleren we samenwerkingen waardoor havenbedrijven en clusters elkaar versterken.

Wij focussen de komende jaren op drie strategische prioriteiten:

- **Economische structuurversterking:** NV Port of Harlingen biedt een stabiele vestigingsbasis met gerichte ondersteuning (zie hoofdstuk 3);
- **Verduurzaming:** NV Port of Harlingen is de progressieve aanjager in ontwikkeling en gebruik van duurzame toepassingen en productie (zie hoofdstuk 6);
- **Transport en logistiek:** Port of Harlingen is de efficiënte op- en overslaghub van Noord-Nederland (zie hoofdstuk 9).

Onze missie

Wij stimuleren het behouden en creëren van waarde en werkgelegenheid in het haven- en industriegebied van Harlingen, en de continuïteit en groeimogelijkheden voor het havenbedrijfsleven. Wij doen dit door samen met onze stakeholders een geoliede organisatie en havengemeenschap te ontwikkelen en te behouden. Als regisseur zorgt NV Port of Harlingen ervoor dat de haven in 2035 hét duurzame maritieme en logistieke hart van Noord-Nederland is.

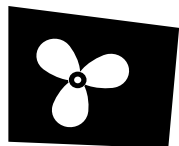
Onze rollen

Als havenbedrijf zijn wij facilitator, aanjager en regisseur. Door ons voortdurend bewust te zijn van deze drie rollen, kunnen we de doelen en ambities voor de haven van Harlingen waarmaken.

Facilitator

Wij faciliteren ontwikkeling, groei, duurzaamheidsinitiatieven en goederenvervoer over water. Wij weten wat er speelt bij de bedrijven, in de haven en in de verschillende markten van onze businesspartners. Hierdoor zijn wij in staat om partijen samen te brengen, kennis te bundelen en synergiën te creëren, en zo te inspireren om gezamenlijk te ontwikkelen en groeien.

Aanjager

Wij zijn tegelijkertijd kuitbijter en bruggenbouwer. We houden de aandacht gericht op de samenwerking tussen en de ontwikkeling van bedrijven en de haven, en creëren synergievoordelen met als uitgangspunt 'het juiste bedrijf op de juiste plek'. Wij initiëren en versnellen ontwikkelingen en innovaties, en hebben korte lijnen met het bedrijfsleven en bestuurders om alle ambities (zoals verduurzaming en groei van de haven, de waarde en de werkgelegenheid) te realiseren.

Regisseur

Wij sturen vanuit onze visie en strategie de haven ondernemend, slagvaardig en eenduidig aan. Wij regisseren de ontwikkelingen in de haven, welk bedrijf zich waar vestigt, welke activiteiten we aantrekken en hoe we dat doen. Als businesspartner en stakeholder weet je wat je aan ons hebt en voor onze klanten en stakeholders zijn wij een goed en toegankelijk aanspreekpunt. Wij hebben bovendien onze processen en het nautisch toezicht goed op orde.

Onze werkwijze

Met deze rollen als ruggengraat zijn wij in staat een slagvaardige businesspartner te zijn voor onze bedrijven en overige stakeholders, en een plek die de inwoners van Harlingen, Friesland, Groningen en de Kop van Noord-Holland waarde en werkgelegenheid levert. Zo creëren wij een stabiele, effectieve, veilige en duurzame basis voor een professionele en veelzijdige haven.

Stabiele basis

Wij creëren een stabiele basis door gerichte focus op en ondersteuning van zes clusters: ruwe mineralen & grondstoffen, visserij, scheepsbouw, logistiek, veerdiensten en duurzame energie.

Effectieve basis

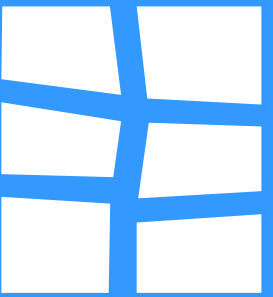
Wij creëren een effectieve op- en overslaghub voor Noord-Nederland door een goede bereikbaarheid te realiseren, nieuwe bedrijvigheid aan te trekken en slimme logistieke concepten te ontwikkelen gericht op ladingstromen, bundeling, waardecreatie en samenwerking met andere havens.

Veilige basis

Wij creëren een veilige haven door de nautische veiligheid in het havengebied op het water en op het land te bewaken (onder andere met ISPS-regelgeving), en te voorzien in de juiste infrastructuur.

Duurzame basis

Wij creëren een duurzame haven door onze bedrijfsvoering te verduurzamen en maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Groei gebeurt in harmonie met de kwetsbare Waddenzee, we stimuleren ketenintegratie en goederenvervoer over water, zetten in op de energietransitie en stimuleren en faciliteren duurzaamheidsinitiatieven van bedrijven, visserij en bezoekers van de haven.

Samenwerking

De ontwikkeling naar een professionele, veelzijdige en duurzame haven doen wij niet alleen. Dat kunnen we alleen bereiken door samenwerking met en tussen stakeholders. Als havenbedrijf verbinden wij de verschillende stakeholders en belangen, bijvoorbeeld door de voorwaarden te scheppen voor een hechte havengemeenschap met korte lijnen. Daarnaast stimuleren wij synergie, crossovers en andere samenwerkingsverbanden. Zodat de bedrijven en andere stakeholders (zoals de gemeente, de Provincie Friesland, het Rijk, andere havens en belangenorganisaties) elkaar kunnen vinden en versterken in vernieuwende concepten en werkwijzen.

Daarnaast nemen wij deel aan verschillende samenwerkingsverbanden:

- **HSBA (Harlingen Seaport Business Association):** ondernemersvereniging van Harlinger havenbedrijven;
- **Samenwerking met de vissers en visverwerkingsbedrijven.** Doel: de meest duurzame vissershaven van Europa worden;
- **Frisian Ports:** samenwerkingsverband sinds 2017 van acht Friese havens. Doel: een wezenlijke positie innemen in het nationaal en internationaal beroepsvaarwegennetwerk en Frisian Ports op de nationale en internationale kaart zetten;

■ De Nederlandse waddenzeehavens.

Doel: respectvol omgaan met de Waddenzee en uitwisselen van best practices;

■ De internationale (Nederlandse, Duitse en Deense) waddenzeehavens.

Doel: ervaringen delen over duurzame havens en samenwerkingsintenties om het werelderfgoed Waddenzee te beschermen;

■ De Nederlandse zeehavens: nauwe samenwerking met onder andere mainports zoals Amsterdam en Rotterdam op nautisch, technisch, commercieel en ICT-gebied, in havenontwikkeling, wet- en regelgeving en best practices;

■ Nautische stakeholders op het water: samenwerking tussen overheid (ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en Rijkswaterstaat Noord-Nederland), NV Port of Harlingen (Havendienst) en het Loodswezen (regio Noord). Doel: door onderlinge samenwerking de nautische veiligheid vergroten, vlotte afhandeling van het scheepvaartverkeer, werkprocessen en regelgeving uniformeren en incidenten en verkeerssituaties evalueren;

■ Samenwerking met universiteiten, hogescholen en Maritieme Academie.

Groeien met respect voor onze prachtige omgeving

De haven van Harlingen heeft een belangrijke rol in de regio. Het is een logistiek knooppunt dat een grote bijdrage heeft aan de lokale en regionale economie en voor veel banen zorgt. Om die rol te behouden en te versterken, is Port of Harlingen begin 2018 verzelfstandigd. Regie is nodig om de haven verder te professionaliseren. Onze ambities: groeien met respect voor onze prachtige omgeving, zonder fysiek uit te breiden. We doen dat door de beschikbare ruimte in het havengebied beter te benutten, synergie tussen bedrijven te vergroten, de visserij te koesteren en het toerisme te faciliteren. We werken bovendien verder aan veilige, effectieve en efficiënte op- en overslagmogelijkheden, en aan een groene-energiecluster. Daarvoor heb je samenwerking en vernieuwing nodig. Zo verstevigen we onze logistieke en economische positie.

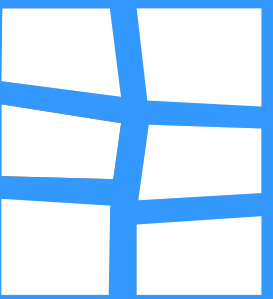
Paul Pot
directeur NV Port of Harlingen

Economische structuurversterking

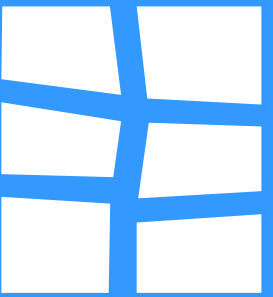

Trends & ontwikkelingen

- Ruwe mineralen en grondstoffen (zoals zout, zand en grind) zijn nu, en naar verwachting ook in de toekomst, het fundament van de haven van Harlingen. Port of Harlingen is ook sterk in de behandeling en verwerking van voedingsmiddelen, zoals pootaardappelen, de visserij en visverwerking. Scheepsbouw en -reparatie (met als bijzondere tak van sport de bouw en refit van megajachten) zijn ook een belangrijke - en groeiende - sector. De haven is bovendien goed gepositioneerd voor groot onderhoud aan kustverdedigingswerken en als uitvalbasis voor offshore windprojecten.
- Bedrijven met kadegebonden activiteiten in de havenlogistiek en groothandel lijken de meeste groeikansen te hebben. Door herstructurering en beter benutten van terreinen is er binnen het bestaande haven- en industriegebied ruimte voor groei.
- De verwachting is dat het aantal passagiers van en naar Vlieland en Terschelling (nu 765.000 per jaar) de komende jaren toeneemt. De gemeente gaat het huidige Veerhaventerrein, het proces van parkeren en de bagageafhandeling beter organiseren. De veerdienstenvloot wordt verduurzaamd met lichtere veerscheepen die op LNG varen.
- De overgang naar duurzame energie biedt kansen. Port of Harlingen wil schone brandstof voor schepen en vrachtverkeer faciliteren. Bijvoorbeeld door bedrijven aan te trekken en activiteiten te ontwikkelen in de productie van waterstof, biogassen uit bijvoorbeeld meststoffen, geothermie en een LNG-bunkerstation voor Green Shipping.
- Vanwege verduurzaming van de scheepsbouw en de nieuwe emissie-eisen voor de zeescheepvaart (Green Shipping) verwachten de scheepswerven een groei in de bouw (vooral vervanging) van zeeschepen (vissers-, zee- en binnenvaartschepen), onder andere door schepen die op LNG en op waterstof gaan varen.
- Internationale geopolitieke ontwikkelingen zoals de Brexit en de ontwikkelingen in Rusland en de Verenigde Staten hebben invloed op de wereldhandel. Ook Europese regelgeving, zoals voor pulsvisserij, heeft z'n weerslag. Toch is de verwachting dat de visserij een belangrijke economische activiteit blijft in Harlingen, en dat de haven de grootste garnalenhaven van Europa blijft. Verder hebben de bedrijven op het terrein van Port of Harlingen naar verwachting weinig tot geen last van internationale geopolitieke ontwikkelingen.

Doorkijkje: economische structuur in 2035

In 2035 heeft Port of Harlingen zes clusters: ruwe materialen & grondstoffen, visserij, scheepsbouw, logistiek, veerdiensten en duurzame energie. Alle bedrijven zijn gevestigd in 'hun' cluster: het juiste bedrijf zit op de juiste plek of de mogelijkheden daarvoor worden bekeken. Als belangrijke visserijhaven en grootste garnalenhaven van Europa, is Harlingen dé haven in Nederland met de beste voorzieningen voor vissers, waaronder scheepsonderhoud en de garnalenvailing. Harlingen is bovendien de meest duurzame vissershaven van Europa, en een toeristische trekpleister.

De weg naar 2035

Clusters: focus en gerichte ondersteuning

Niches en specialisaties vormen een stabiele basis, en die koesteren we. Wij bieden bedrijven en stakeholders gerichte ondersteuning van waaruit ze kunnen opereren, innoveren en concurreren. Wij doen dit onder meer door clusters van bedrijven te vormen. Door clustering van gelijksoortige activiteiten en co-siting kunnen bedrijven profiteren van synergievoordelen en leggen ze minimaal beslag op de milieuruimte. Wij focussen op zes clusters:

Ruwe materialen & grondstoffen: behandeling en verwerking van zand, grind, zout, pootaardappelen;

Visserij: belangrijke visserijhaven en garnalenveiling, verwerking van vis, schelp- en schaaldieren, meest duurzame en grootste garnalenhaven van Europa en dé haven in Nederland met de beste voorzieningen voor vissers, waaronder scheepsonderhoud.

Scheepsbouw: bouw, reparatie en onderhoud van schepen (waaronder bouw en refit van superjachten), scheepsmotoren, scheepselektronica en metaalbewerking;

Logistiek: breed spectrum aan logistieke activiteiten rondom de ladingstromen (opslag, ompakken, verpakken, labelen, distributie). Hierbij worden nieuwe logistieke concepten en concepten die bijdragen aan meer vervoer over water volop benut;

Veerdiensten: veerdiensten en verscheping van roll-on-roll-off-goederen van en naar de Waddeneilanden Vlieland en Terschelling;

Duurzame energie: activiteiten en bedrijvigheid op het gebied van duurzame energie die aansluiten bij de niches en specialisaties in Port of Harlingen, zoals kansrijke spin-offprojecten vanuit offshore (wind-)activiteiten, waterstof, geothermie, biogassen uit bijvoorbeeld meststoffen en een LNG-bunkerstation voor Green Shipping.

Extra waarde

Binnen deze clusters trekken we lading en bedrijven aan die extra waarde creëren, in geld en in versterking van de verschillende clusters. Dit vergroot de binding van de ladingstroom aan de haven en zorgt voor meer werkgelegenheid.

Juiste bedrijf op de juiste plek

Uitgangspunt is 'het juiste bedrijf op de juiste plek', want een goede indeling van de bedrijven zal synergievoordelen opleveren. Wij bevorderen duurzaam, efficiënt en intensief terreingebruik, en voeren een geleidelijk maar actief grondbeleid om bedrijven in het cluster te vestigen waar zij gezien hun activiteiten thuishoren. Alleen bedrijven met specifieke watergebonden activiteiten kunnen zich aan het water vestigen. Niet-havengerateerde bedrijven krijgen een plek buiten het havengebied.

Stimuleren van synergie en crossovers

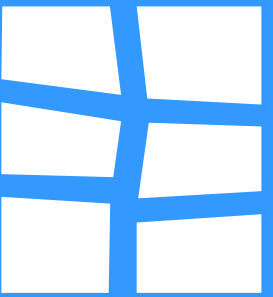
De haven van Harlingen heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat, mede doordat Port of Harlingen veel aandacht besteedt aan het creëren van synergie. Wij doen actieve en gezamenlijke acquisitie, en stimuleren (pro)actief samenwerkingen binnen de haven en tussen de clusters om nationale en internationale bedrijven aan te trekken.

Wij richten ons hierbij op:

- Bedrijven aantrekken die aansluiten bij al gevestigde bedrijven en clusters in de haven, bijvoorbeeld bedrijven gericht op activiteiten in de offshore wind en het benodigde onderhoud. Hier ligt bovendien een kans voor de scheepsbouw;
- Actief kansen spotten bij de al gevestigde bedrijven, om zo ambities en activiteiten met elkaar te matchen en crossovers tussen sectoren voor elkaar te krijgen.

Visserij: koesteren

Wij koesteren de visserij, een essentiële en bijzonder sterke sector die in veel opzichten belangrijk is voor de haven van Harlingen. De visserijsector van de haven van Harlingen bestaat uit een gevarieerd scala aan activiteiten: de visvangst op de Waddenzee en de Noordzee (Harlingen is onder andere de thuishaven van de Urker vissersvloot), de aanvoer, afvoer, opslag en distributie van vis, visproducten, schaal- en schelpdieren, de garnalenveiling (Harlingen is de grootste garnalenhaven van Europa) en de vis-, schaal- en schelpdieren-verwerkende industrie. De Visserijhaven in Harlingen biedt bovendien alle mogelijke dienstverlening aan de modernere wordende vissersvloot, waaronder scheepsreparatie en -onderhoud.

Scheepsbouw

De Harlinger haven heeft een breed scheepsbouwcluster, met bedrijvigheid op het gebied van scheepsbouw, -reparatie en -onderhoud, scheepsmotoren, scheepselektronica en metaalbewerking. De bouw en refit van superjachten is een bijzonder en groeiend specialisme in de haven van Harlingen, waarvoor recent een nieuwe drijvende hal in gebruik is genomen. Om de scheepsbouw en -reparatie beter te kunnen faciliteren, overweegt NV Port of Harlingen de bouw van een nieuwe kade voor de afbouw van megajachten en andere afbouwschepen.

Toerisme: faciliteren en ondersteunen

De haven van Harlingen is ook een toeristische trekpleister. De haven heeft een eeuwenoude geschiedenis met een historische binnenstad, grenst aan het waardevolle natuur- en recreatiegebied de Waddenzee en vertegenwoordigt regionale en nationale cultuur, zoals de bruine vloot (Harlingen is de thuishaven van zeventig bruine-vlootschepen), de Tall Ships Races Harlingen en de Willems-, Noorder- en Zuiderhaven, met veel zeilbootpassanten die naar de eilanden gaan. NV Port of Harlingen faciliteert en ondersteunt de gemeente waar mogelijk in het realiseren van haar ambities in het toerisme. Zo verzorgen wij de nautische planning, het ligplaatsbeheer en de veilige doorvaart van (zeil)jachten en de bruine vloot naar de binnenhavens, en van de cruiseschepen. We stellen de multifunctionele steiger beschikbaar voor de zee- en riviercruise en faciliteren het passagiersvervoer van en naar Vlieland en Terschelling. Ook verzorgen wij de nautische planning, regie en ondersteuning bij evenementen zoals de Tall Ships Races Harlingen.

Er zijn hier altijd wel zo'n veertig mensen aan het werk

Wij zorgen met ons schaal- en schelpdierenbedrijf voor een stukje werkgelegenheid in Harlingen en omgeving. Er zijn hier altijd wel zo'n veertig mensen aan het werk. De bemanning van de schepen haalt onze producten - scheermessen, kokkels, mosselen, strandschelpen, zoetwaterkrabben en oesters - uit de Noordzee en Waddenzee, zoveel dat het nagenoeg geen effect heeft op de ecologie. De medewerkers van ons bedrijf in Oostpoort sorteren en verpakken ze voor de export naar Zuid-Europa en het Verre Oosten. Wij vangen alles in water van A-status, dat van zeer goede kwaliteit is. We krijgen ook wel producten uit productiegebieden in het buitenland met B-status. Die staan dan anderhalve dag in ons zuiveringsstation in absoluut bacterie-loos water, waarmee we ze kunnen opwaarderen naar A-status.

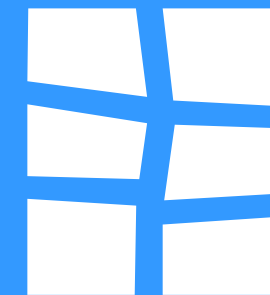
André Seinen
directeur Meromar Seafoods BV

4

Werkgelegenheid

Trends & ontwikkelingen

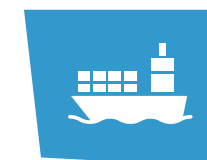
- De belangrijkste werkgevers in de haven zijn op dit moment havengerelateerde bedrijven in de voedingsmiddelensector, zoutwinning en -productie, zand- en grindverwerking, en in de scheepsbouw, -reparatie en -onderhoud, waaronder de bouw en refit van megajachten. Deze bedrijven zijn de afgelopen tien jaar sterk gegroeid. De verwachting is dat deze groei de komende jaren iets minder snel stijgt.
- De Harlinger haven blijft een belangrijke werkgever voor de stad en de regio, met een geleidelijke groei in werkgelegenheid. Wel kunnen er veranderingen optreden in het type werkzaamheden (onder andere door digitalisering) en in wie de functies vervullen. Door vergrijzing zijn nieuwe medewerkers nodig (vervangingsvraag). Tegelijkertijd zoeken jongeren waarschijnlijk hun ontwikkelingskansen vooral in de grotere steden in de omgeving. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om lokaal geschikte jonge medewerkers te vinden en zullen meer mensen van buiten de stad in de haven werken.

- Technologische ontwikkelingen, digitalisering en innovaties zijn een kans om nieuwe banen in het havengebied te creëren. Ze veranderen bovendien de eisen die aan werknemers in de haven worden gesteld: er zal meer technisch, meer digitaal geschoold en meer hoger opgeleid personeel nodig zijn. Ook in deze regio zijn opleidingen gericht op techniek en digitalisering in opkomst. Dit sluit goed aan op de nieuwe soorten havenbanen en maakt werken in het havengebied aantrekkelijker voor jongeren.

Doorkijkje: werkgelegenheid in 2035

De haven van Harlingen is een veelzijdige haven met uiteenlopende werkzaamheden in regionale, nationale en soms internationale context. De haven is hierdoor een aantrekkelijke werkplek voor jong en oud uit Harlingen, Friesland, Groningen en Kop van Noord-Holland. Met banen in onder meer de groene-energiecluster, de (innovatieve) scheeps- en jachtenbouw, de visserij en de verwerking van de vangst, offshore windprojecten, havenindustrie zoals zout- en betonproductie, en in allerlei crossovers van verschillende sectoren in de haven.

Werkgelegenheid

Meer doen met lading

Samenwerken met opleidingen

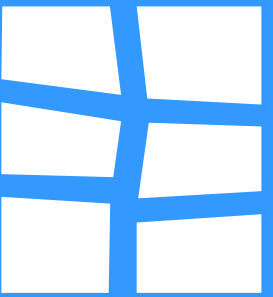

Inwoners betrekken

Meer werk op alle niveaus voor jong en oud uit Harlingen en regio

De weg naar 2035

Meer doen met lading

Door een proactieve houding gericht op meer doen met lading, dragen wij bij aan een groeiende en gevarieerde werkgelegenheid voor de inwoners van Harlingen en de regio. Tegelijkertijd behouden we hiermee de positie van de haven in de regio en Friesland. We trekken bedrijven en ladingstromen aan met gevarieerde logistieke activiteiten (opslag, ompakken, verpakken, labelen, distributie) die werk opleveren voor de omgeving. Door industriële activiteiten te ontwikkelen (van lichte activiteiten zoals assemblage tot zwaardere zoals productie), voegen wij waarde toe aan de ladingstromen. Wij richten ons daarbij op bedrijven en ladingstromen binnen de zes clusters: ruwe mineralen & grondstoffen, visserij, scheepsbouw, logistiek, veerdiensten en duurzame energie.

Opleiding & ontwikkeling

Harlingen heeft van oudsher een nauwe band met maritieme opleidingen. De Maritieme Academie in Harlingen is een school (met internaat) voor vmbo, mbo en contractonderwijs. De school leidt al tweehonderd jaar met maritieme en technische opleidingen scholieren op voor werk in de haven. Op Terschelling zit de hogere zeevaartschool, het Maritiem Instituut Willem Barentsz. Met de NHL Stenden in Leeuwarden werken we via stages, simulaties, kennisuitwisseling en -ontwikkeling nauw samen in onder meer EcoPorts-certificering, weg- en waterbouw, maritieme technieken en op het gebied van milieu.

Publieksactiviteiten

Met onder andere de Open Havendagen, informatie, achtergronden en weetjes over de unieke waarden van stad en wad betrekken we de inwoners van Harlingen en de regio actief bij de haven. Zo maken zij kennis met de diversiteit van en de banen in de haven, en kunnen ze ervaren dat Port of Harlingen een haven is om trots op te zijn.

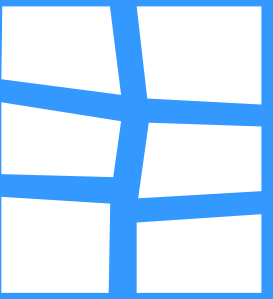
Een haven staat nooit stil

Het leuke van werken in de haven is dat een haven nooit stilstaat, er gebeurt altijd wat. Ik ben een doener, die wel goed beslagen ten ijs wil komen. De inzet om hier, samen met de bedrijven, meer lading naartoe te krijgen, is een leuke uitdaging. De havenbedrijven zijn geen homogene groep, dat maakt het extra interessant. Mijn maritieme achtergrond (ouders en familie in de zee- en binnenvaart en een eerdere baan in de scheepsbouw), marketingopleiding en mijn liefde voor Harlingen komen mooi samen in deze baan.

Bastiaan Schurink
accountmanager Port of Harlingen

Trends & ontwikkelingen

- Grenzend aan het kwetsbare waddengebied, heeft de haven van Harlingen een bijzondere positie. In de gevarieerde kustzone gaan bedrijvigheid, recreatie en natuur hand in hand. Er worden steeds meer afspraken gemaakt om gezamenlijk de Waddenzee goed te beschermen: op regionaal niveau (Pact van Marrum), nationaal niveau (Natuurbeschermingswet), Europees niveau (Natura 2000) en wereldniveau (het waddengebied is sinds 2009 UNESCO Werelderfgoed). Port of Harlingen heeft daardoor bepaalde beperkingen. De haven mag bijvoorbeeld de vaargeulen niet verder verdiepen en niet richting zee uitbreiden.
- De gemeente, NV Port of Harlingen en de regio willen bewoners en bezoekers van de haven via informatie, achtergronden en weetjes bewust maken van de unieke waarden van stad en wad.

Doorkijkje: natuur & milieu in 2035

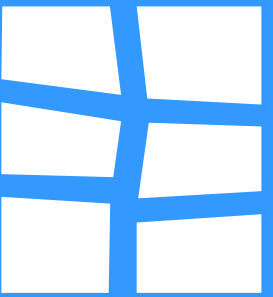
In 2035 is Port of Harlingen een actieve haven in harmonie met de naastgelegen natuur. Door kennisontwikkeling en innovatie werken de havenbedrijven en de visserij zo duurzaam en efficiënt, dat zij direct bijdragen aan de ecologische verbetering van het waddengebied.

Samen proberen eruit te komen

De Waddenzee is een prachtig natuurgebied, maar mensen die hier wonen, moeten hier ook hun brood kunnen verdienen. Het is belangrijk dat alle partijen elkaars belangen erkennen en kijken waar hun gezamenlijke belangen liggen; samen proberen eruit te komen. Wij denken graag mee over wat we kunnen koppelen, zodat iedereen er beter van wordt. Bijvoorbeeld het aanleggen van een apart spuikanaal bij het Van Harinxmakanaal, gecombineerd met een migratiemogelijkheid voor vissen: de haven is een deel van de bagger kwijt en de visstand gaat erop vooruit. Met de waddenzeehavens hebben we het Pact van Marrum gesloten. Daarin staan afspraken waar je als bedrijf op kunt bouwen. Ik ben heel blij dat de haven van Harlingen het EcoPorts-certificaat heeft. Het zou mooi zijn als hier een echt duurzame haven ontstaat, met evenwicht tussen economie, natuur en milieu, en sociale aspecten.

Ester Kuppen
van de Waddenvereniging

De weg naar 2035

Werken mét de Waddenzee

Om voor Harlingen en omgeving een plek van betekenis te zijn én te blijven, is het belangrijk dat we de haven duurzaam ontwikkelen. We zoeken daarom steeds naar de balans tussen economie en ecologie. Wij werken mét de Waddenzee, volgens de principes van Building with Nature : we bouwen aan een actieve haven in harmonie met de naastgelegen natuur en grijpen zo min mogelijk in de natuur in. Als bijvoorbeeld de vaargeul van nature verschuift, blijft hij - zo mogelijk - op die plek. Zo kan Port of Harlingen duurzaam groeien, de regio versterken en de nationale verbindingen stimuleren, en leveren we tegelijkertijd een bijdrage aan behoud en versterking van onze kwetsbare en waardevolle omgeving.

Innovaties stimuleren

Kennisontwikkeling en innovatie horen onlosmakelijk bij Building with Nature, iets wat wij blijvend stimuleren. Zo worden binnen de scheepsbouw en de visserij continu technieken vernieuwd om steeds duurzamer en efficiënter te werken. Economische ontwikkeling draagt hierdoor direct bij aan ecologische verbetering van het waddengebied. Ook in andere sectoren stimuleren wij innovaties

die natuur en milieu ontzien en liefst versterken. We maken hiervoor optimaal gebruik van middelen uit het Waddenfonds en onderzoeken en ondersteunen innovatieve duurzame initiatieven. Bijvoorbeeld op het gebied van baggeren en spuien: door 35 procent minder te baggeren en andere oplossingen te zoeken voor het spuien van zoet water vanuit de Tsjerk Hiddessluizen (dat slib in de havens veroorzaakt), zijn minder vaarbewegingen van baggerschepen nodig. Dit draagt aanzienlijk bij aan de CO²-uitstoot en veroorzaakt minder bodemberoering. Ook kijken we nadrukkelijk hoe we beter en slimmer kunnen omgaan met het op diepte houden van de vaargeul.

Samenwerking

Tegelijkertijd gaan we allerlei samenwerkingen aan voor een duurzame haven. Startsein hiervoor waren onze EcoPorts-certificering, onze bijdrage aan het Pact van Marrum (respectvol omgaan met de Waddenzee en uitwisselen van best practices tussen waddenzeehavens) en de Letter of Intent met Nederlandse, Duitse en Deense waddenzeehavens (ervaringen delen over duurzame havens en samenwerkingsintenties om het werelderfgoed Waddenzee te beschermen).

Economie en ecologie kunnen elkaar versterken

We verdienen allemaal een goede boterham aan, in en met de Waddenzee. Het gebied verdient het om er verstandig mee om te gaan. Als je duurzaamheid omarmt als een kans, kunnen economie en ecologie elkaar versterken. Mooie kansen genoeg in Harlingen: in het gebruiken en opwekken van duurzame energie zoals zonne-energie en een waterstoftankstation, in CO²-reductie, circulair werken en in duurzame visserij. Het havenbedrijf kan hier een leidende rol in hebben, bedrijven stimuleren en uitdagen, en bijvoorbeeld een netwerkcommunity voor duurzaamheid opzetten waarin uiteenlopende gebruikers van het waddengebied elkaar opzoeken, ondersteunen en versterken. Zo ontstaan mooie initiatieven en is er verstandig geld te verdienen. En duurzaam denken en doen is nog leuk ook.

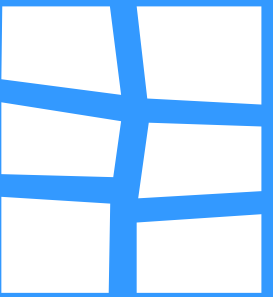
Klaas Laansma,
maatschappelijk ondernemer in natuur,
landschap, duurzaamheid, ecologie en economie,
en programmamaker Zilte Vitaliteit voor
natuurbeschermingsorganisatie It Fryske Gea

6

Verduurzaming

Trends & ontwikkelingen

- Op allerlei gebieden wordt de focus op verduurzaming, en de daarmee gepaard gaande energietransitie, groter en dwingender. Ook voor Port of Harlingen. Vanwege het kwetsbare waddengebied en omdat ook verladers, burgers, politiek en overheden steeds meer aan duurzaamheid hechten. Zelf vinden we dat duurzame ontwikkeling de enige manier is om voor onze omgeving een plek van betekenis te zijn én te blijven. Er valt bovendien geld te verdienen met duurzaamheid; voor de NV Port of Harlingen en voor het bedrijfsleven. Er zijn veel mogelijkheden voor verdere verduurzaming bij bedrijven in het havengebied. Daar profiteert de hele omgeving van.
- Verladers kunnen met duurzaam transport hun eigen ecologische footprint verlagen. De ambitie van onder andere de politiek en de Rijksoverheid is het verbeteren van de modal split: aanzienlijk minder vervoer over de weg en meer vervoer over water. Tegelijkertijd worden schepen de komende jaren geleidelijk duurzamer. Het gebruik van LNG en waterstof als brandstof voor schepen zal fors toenemen.
- Fossiele brandstof is nog dominant, maar de vraag naar alternatieve en biobased energie neemt toe. Dé uitdaging is om

energie, en de voorziening daarvan, zo duurzaam, betrouwbaar en goedkoop mogelijk te maken.

De transitie van fossiel naar duurzaam gaat de hele wereld aan. Van particuliere huishoudens tot bedrijven tot overheden, en dus ook Port of Harlingen. Wij zetten onze activiteiten op het gebied van duurzame energie onverminderd voort en zien kansen in de offshore windmarkt en in de productie, distributie en opslag van LNG, waterstof, geothermie en groengas (uit bijvoorbeeld meststoffen).

Doorkijkje: verduurzaming in 2035

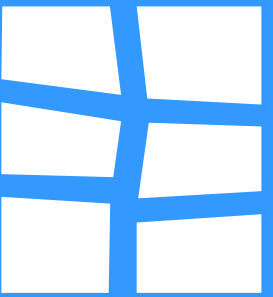
In 2035 is Port of Harlingen een van de meest duurzame havens van Nederland. De visserijhaven is zelfs de meest duurzame van Europa. Als havenbedrijf zijn wij de progressieve aanjager in de ontwikkeling en het gebruik van duurzame toepassingen. Het gaat hier om toepassingen op het gebied van ecologie, visserij, de energietransitie, schone scheepvaart, duurzame materialen en energiebesparingsprogramma's. De gebruikers van Port of Harlingen vervoeren hun goederen zoveel mogelijk over water naar de mainports, andere havens en het achterland. Harlingen is een groene-energiecluster en de veerscheper en veel af- en aanmerende schepen varen op LNG of waterstof. In de haven hebben alle

bedrijven een duidelijke en praktische duurzaamheidsvisie en -strategie en Green Deal-convenanten afgesloten.

De weg naar 2035

Visserij: nummer 1 in duurzaamheid

We hebben de ambitie om de Visserijhaven in Harlingen tot meest duurzame van Europa te maken. Om dit voor elkaar te krijgen en deze positie te behouden, werken wij samen met de vissers en de visserijbedrijven. We richten de aandacht op innovatieve (duurzame) scheepsontwerpen, de manier waarop de vissers hun bijvangst verwerken en de manier waarop ze vissen. De vissers zijn hier zelf al volop mee bezig; ze hebben een innovatieve duurzame viskotter ontwikkeld als modelschip, met onder andere nieuwe vistechnieken, lichter van gewicht en schonere brandstof. Dit scheelt veel brandstofverbruik en -kosten. Belangrijke focus voor het havenbedrijf is de juiste infrastructuur. Zo leggen we een speciaal op de nieuwe, verduurzaamde visserskotters bemeuten steiger aan, waar de vissers efficiënt brandstof kunnen bunkeren en hun vis efficiënt aan land kunnen brengen om snel af te voeren. Deze steiger is intensiever te gebruiken en biedt ligplaatsen voor de visserskotters tijdens het weekend.

Ook besteden we nadrukkelijk aandacht aan ketenintegratie binnen de visserij. Bijvoorbeeld: door de binnenkomende vangst van garnalen en andere schaal- en schelpdieren meteen in Harlingen te verwerken (in plaats van bijvoorbeeld Marokko) en dan over de wereld naar de plaats van bestemming te vervoeren, zitten er minder partijen tussen, minder tussenopslag, minder vervoer en dus minder CO²-kilometers.

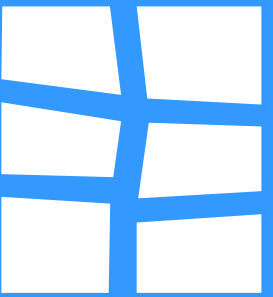
Goederenvervoer: over water

Goederenvervoer over water is een kosteneffectieve en duurzame vorm van transport. Binnenvaart is (inclusief voor- en natransport) twintig tot dertig procent schoner dan vrachtwagenvervoer. Met ontwikkelingen in de binnenvaart zoals digitale informatievoorziening en milieu-, energie-, veiligheids- en tijdbesparende innovaties, is tot negentig procent minder CO²-uitstoot te halen. Wij stimuleren en faciliteren dan ook goederenvervoer over water naar het achterland. Dat doen wij door partijen bij elkaar te brengen (onder andere via Frisian Ports en een havengemeenschap met korte lijnen) en te kijken of zij lading kunnen bundelen.

Energietransitie

Wij zetten ons in om initiatieven in het havengebied met een duidelijke link naar duurzame energie en de energietransitie te stimuleren en faciliteren. Als netwerkorganisatie brengen we partijen samen en kijken, samen met de bedrijven, hoe we winst kunnen halen uit het verkleinen van de ecologische voetafdruk van de haven.

Een voorbeeld van slim energiegebruik en -besparing is de hete stoom van afvalverbrander REC die de zoutwaterketels van zoutfabriek esco verhit. Dat bespaart een enorme hoeveelheid brandstof. De REC levert bovendien 25 procent van de groene stroom van Friesland. Ook zetten we het opstarten in gang van projecten en samenwerkingen gericht op bio-LNG voor de scheepvaart. De lichtere (brandstofbesparende) veerboten op LNG waar rederij Doeksen op overstapt, zijn al een mooie stap in de energietransitie. Net als de biomassacentrale van Kieftenburg bomenrooierij, die het bedrijf gasloos maakt en volledig in de eigen energiebehoefte voorziet.

We stimuleren ook de productie en levering van bijvoorbeeld waterstof en van groengas op het landelijke hoofdgasnet, initiatieven waar Vermilion Energy op zijn terrein ruimte voor wil bieden. Vermilion plaatst bovendien op al z'n daken en langs de randen van het terrein zonnepanelen. In de omgeving van de havens faciliteren we duurzame stroomopwekking uit onder andere zonneparken en biovergisting.

Haventerrein

Wij werken permanent slagvaardig aan verdere verduurzaming van de haven. We gaan bedrijven stimuleren hun uitstoot te verminderen. Van de bedrijven op het haventerrein vragen wij een duidelijke en praktische duurzaamheidsvisie en -strategie. Ook sluiten we met alle bedrijven in alle havenonderdelen Green Dealconvenanten af op het gebied van energie en milieu, water, grondstoffen en mobiliteit. Om onze EcoPorts-certificering te behouden, moeten we ons bovendien continu blijven ontwikkelen en verduurzamen; in bedrijfsactiviteiten in de havens en in de openbare ruimte.

Stimuleren en faciliteren

NV Port of Harlingen faciliteert waar mogelijk, bijvoorbeeld in praktische zaken zoals regels voor verlichting, voldoende afvalinzamelpunten en informeren over mogelijke duurzaamheidssubsidies. Wij faciliteren en stimuleren ook grotere projecten, zoals (samenwerkingen in) duurzame productiefaciliteiten en de circulaire economie, en duurzame op- en overslag van en voor de haven. Zulke initiatieven hebben een duidelijke link met duurzame energie, zoals het restwarmtegebruik van de verbrandingsinstallatie REC, walstroom en aansluitingsmogelijkheden voor groengas op het nabijgelegen landelijke gasnet.

De trend naar steeds schonere scheepvaart grijpen wij aan om een groene-energiecluster te ontwikkelen met onder andere opslag, distributie en een bunkerstation voor LNG, groengas, waterstof en geothermie.

Duurzaam in alles

Duurzaamheid zit in onze vezels. Het zit in onze milieugerelateerde acties, maar ook in onze bedrijfsvoering, de mogelijkheden die onze initiatieven bieden voor werkgelegenheid, de waarde die wij toevoegen aan de ladingstromen, de bedrijven die wij aantrekken en de economie die wij versterken. Zo wordt én blijft Port of Harlingen een plek van betekenis voor Harlingen, de regio, de gebruikers en de Waddenzee.

'In Harlingen is alles aanwezig voor een groene-energiecluster

Wij halen aardgas uit de bodem, dat we onder andere in Harlingen behandelen en op het gasnet zetten. Maar aardgas is in transitie, de toekomst zit in duurzame alternatieven. Met alle veiligheidssystemen, infrastructuur en faciliteiten is in Harlingen alles al aanwezig voor een groene-energiecluster. We praten met verschillende partijen die op ons terrein duurzame energie zoals bio-LNG, groengas en waterstof willen produceren, want we gebruiken lang niet het hele terrein. Ook gaan we er met zonnepanelen ongeveer één megawatt opwekken, goed voor zo'n duizend huishoudens. Er ligt een kans om straks industrie, bedrijven en schepen in het hele gebied van duurzame energie te voorzien. Daarmee kunnen wij echt van duurzame waarde zijn voor het waddengebied.

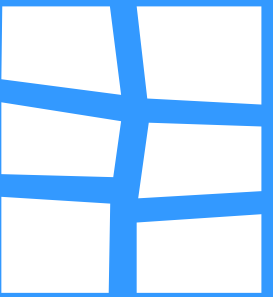
Michiel Ottevanger
commercieel adviseur Vermilion Energy

Innovatie

Trends & ontwikkelingen

- Door technologische ontwikkelingen en digitalisering zijn op veel fronten dingen slimmer, efficiënter en gemakkelijker te doen. Dat moet ook, want klanten en markten verwachten steeds sneller te worden bediend en willen aan het roer zitten. De logistieke keten zal dan ook efficiënter worden, onder meer door het samenbrengen en robotiseren van handelingen (autonoom varen, laden en lossen). Digitale sensoren die data verzamelen, kunnen de capaciteit van de keten beter plannen en benutten. Ook betere (digitale) communicatie en logistieke planning zullen de logistieke keten efficiënter maken. Ketenintegratie wordt een belangrijk onderdeel van de bedrijvigheid in de Harlinger haven. Door deze efficiëntieslagen veranderen ook de eisen die aan werknemers in de haven worden gesteld: er zal meer hoger opgeleid personeel nodig zijn.
- Innovaties spelen een hoofdrol in het verder verduurzamen van de haven en een goede balans tussen havenontwikkeling en ecologie. Binnen de scheepsbouw, de visserij, de logistiek en het havenbedrijfsleven worden technieken continu vernieuwd om steeds duurzamer en efficiënter te werken.

De circulaire economie vraagt om vernieuwende werkwijzen, en met de trend naar steeds schonere scheepvaart neemt de vraag naar LNG, groengas en waterstof toe.

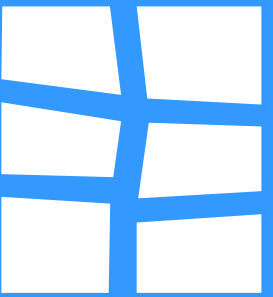
Doorkijkje: innovatie in 2035

Port of Harlingen is in 2035 een slimme en efficiënte haven. Bedrijven in de haven werken steeds slimmer, efficiënter en duurzamer door continue vernieuwing van technieken en inzichten, en door crossovers. De logistieke keten is in 2035 door technologische ontwikkelingen en verdere digitalisering aanzienlijk efficiënter geworden. Vrijwel alle schepen die de haven aandoen en die in de Harlinger haven worden geproduceerd, zijn verduurzaamd. Door onder andere lichtere ontwerpen, nieuwe aandrijftechnieken, (bij vissersschepen) nieuwe vistechnieken en schonere brandstof zoals LNG en waterstof, verbruiken de schepen veel minder brandstof en is de CO²-uitstoot fors verminderd. Harlingen heeft de kansen die de energietransitie biedt met succes aangegrepen: in 2035 is in de Harlinger haven een bloeiende groene-energiesector met de productie, distributie en opslag van LNG, waterstof en groengas (uit bijvoorbeeld meststoffen), geothermie en windmolonderdelen voor de offshore windparken.

GLOBAL

GLOBAL
THE CREEK

De weg naar 2035

Onderzoek & vernieuwingen

Door continue vernieuwing van technieken kan de haven van Harlingen steeds slimmer, efficiënter, gemakkelijker en duurzamer werken, en kan de haven bijdragen aan ecologische verbetering van het waddengebied. Onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe technologieën, beheerssystemen en toepassing van state-of-the-art-technieken gebeurt op veel fronten. De scheepsbouw, de visserij, de logistiek, het havenbedrijfsleven en bedrijven die zich bezighouden met nieuwe vormen van energie kunnen hier goed gebruik van maken voor een steeds duurzamere en efficiëntere bedrijfsvoering.

Stimuleren en verbinden

NV Port of Harlingen heeft een stimulerende en - waar mogelijk - faciliterende rol in innovatie in het havengebied. Wij zijn een platform dat mensen en partijen bij elkaar brengt, waardoor zij gemakkelijker ideeën kunnen uitwisselen, aan projecten en innovaties kunnen samenwerken en geschikt personeel kunnen vinden. Doordat wij een kleine haven zijn, kennen wij alle bedrijven en relevante stakeholders. Als een kans zich voordoet, kunnen we snel schakelen en direct partijen met elkaar in contact brengen.

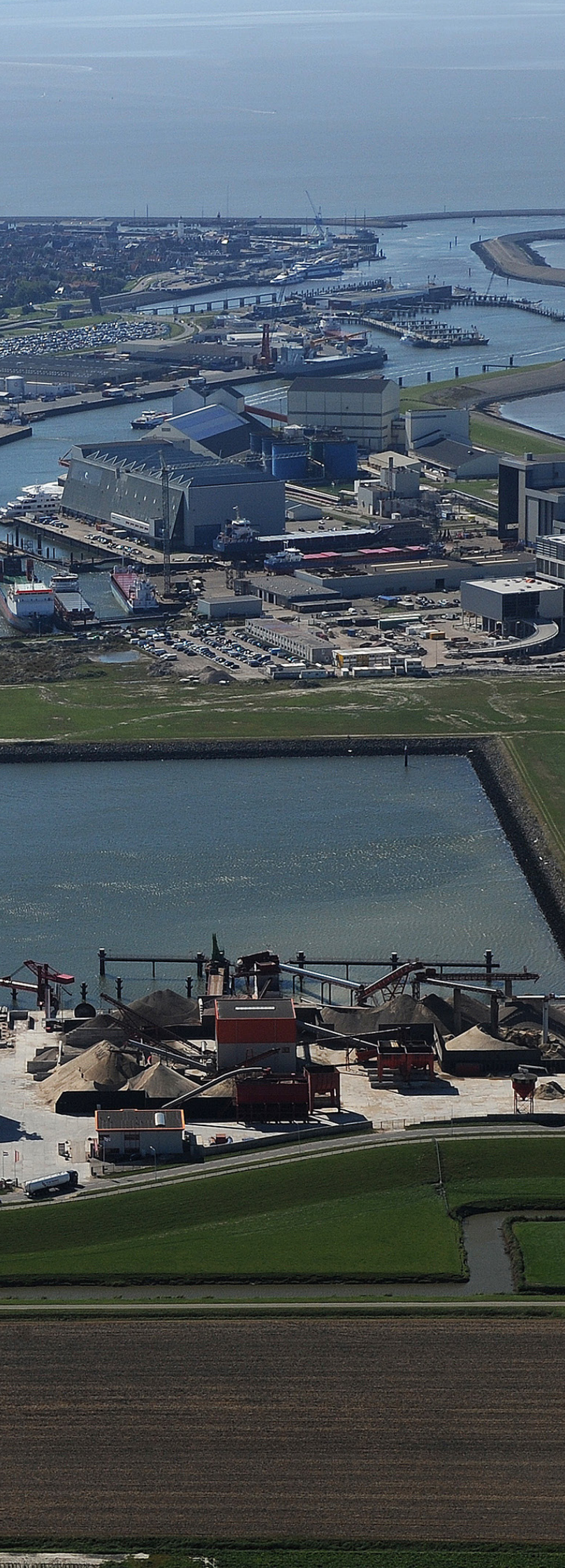
Wij informeren, organiseren bijeenkomsten, vragen subsidies aan of wijzen havenbedrijven op mogelijkheden hiervoor, werken samen met kennisinstituten, onderwijs- en onderzoeksinstellingen. We benutten de middelen uit het Waddenfonds, onderzoeken en ondersteunen innovatieve duurzame initiatieven op het gebied van baggeren en spuien en gaan allerlei samenwerkingen aan voor een duurzame haven. We stimuleren goederenvervoer over water naar het achterland en richten de aandacht op innovatieve (duurzame) vistechnieken en scheepsontwerpen, de manier waarop de vissers de bijvangst verwerken en de manier waarop ze vissen.

Innoveren is gewoon nuchter nadenken

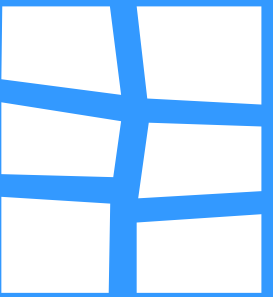
Wij willen schone schepen en onze klanten willen zo min mogelijk brandstof verbruiken. Dit doen we door bijvoorbeeld lichtgewicht ontwerpen. En niet één grote motor, maar setjes van kleinere auto- of vrachtwagenmotoren, die je alleen allemaal aanzet als je maximaal vermogen nodig hebt. Voor de zomer leveren we de eerste kotter met elektrische aangedreven vistuiglieren op. Onze stelregel is dat je elke innovatie in maximaal zeven jaar moet kunnen terugverdienen, anders moet je het niet doen. We leveren dieselelektrische en LNG-elektrische schepen op, en experimenteren met waterstofscheepen, want dat is volgens ons de toekomst. Een duurzame Harlinger vissersvloot is realistisch. De vissers willen wel; door minder brandstofverbruik - hun grootste kostenpost - verdienen ze de investeringen dik terug, vaak al binnen twee á drie jaar.

Thecla Bodewes
directeur Thecla Bodewes Shipyards

Infrastructuur

Trends & ontwikkelingen

- Als kosteneffectieve en duurzame vorm van transport zal het goederenvervoer naar het achterland over water fors toenemen, een omslag waar ook de politiek en de overheid op aansturen. De bereikbaarheid voor met name de binnenvaart moet daarom verder worden vergroot, zodat we ook in 2035 onze hubfunctie in Noord-Nederland en richting Amsterdam en Rotterdam effectief en efficiënt kunnen vervullen.
- De maximale vaarwegdiepte van en naar de haven van Harlingen kan gaan wringen met de steeds groter wordende zeeschepen.

Doorkijkje: infrastructuur in 2035

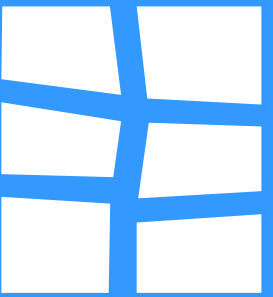
Port of Harlingen is in 2035 dé effectieve en efficiënte op- en overslaghub van Noord-Nederland en richting Amsterdam en Rotterdam. De haven is uitstekend bereikbaar voor de binnenvaart en voor zeeschepen, en veilig en goed toegankelijk voor alle gebruikers.

De bereikbaarheid is goed en de ontwikkelingen zijn positief

Vanuit Harlingen worden zoutproducten met bulk- en containerschepen wereldwijd verspreid. Gezien de huidige schepen die wij laden en lossen, is de bereikbaarheid van de haven goed, maar houdt niet over. Soms laten schepen tonnen achter vanwege diepgang, bijvoorbeeld bij oostenwind. De discussie over het upgraden van het Van Harinxmakanaal, het in 2012 uitdiepen van de vaarroute naar Kornwerderzand en de nieuwe ligplaatsen die het havenbedrijf wil creëren, zijn positieve ontwikkelingen. Ook een tweede havenmond zou mooi zijn. Dat is veiliger en verhoogt mogelijk de huidige maximale toegestane scheeps-lengte. Door de volumegroei in de haven hebben we intensiever contact met de havendienst. Het contact met de havenbedrijven is ook belangrijk. Samen maak je afspraken en kom je verder.

Joost de Boer
logistiek coördinator scheepvaart
bij zoutfabriek esco

De weg naar 2035

Maatregelen aan waterwegen

Om de goede bereikbaarheid van Port of Harlingen verder te optimaliseren, werken wij aan verschillende maatregelen. In samenwerking met onder andere de gemeente Harlingen, de Provincie Friesland en het bedrijfsleven maken wij ons sterk voor aanpassingen aan de infrastructuur. Deze verbeteren de capaciteit en de veiligheid.

Wij zetten ons ervoor in om het Van Harinxmakanaal over de hele lengte bevaarbaar te maken voor schepen tot en met klasse Va. We werken aan een tweede kolk en een grotere capaciteit voor de beroepsvaart in de Tsjerk Hiddessluizen, en aan het verbeteren van de openingstijden van de spoorbrug over het Van Harinxmakanaal. Voor een blijvende goede bereikbaarheid aan zeezijde houden we de vaargeulen richting Noordzee en IJsselmeer consequent op diepte en verruimen we de vrijstelling van de loodsplicht van 70 meter scheepslente naar - zo mogelijk - 90 meter. We onderzoeken geschikte oplossingen voor de beperkingen in vaardiepte, zodat ook lading van grotere zeeschepen de haven van Harlingen kan bereiken.

Maatregelen in de haven

De problemen met drukte en veiligheid in de havenmond lossen we op door geleidelijke verplaatsing van activiteiten uit de havenmond, strikte scheiding van beroeps- en recreatievaart en door in te zetten op de aanleg van een tweede havenmond. Hierdoor wordt het havengebruik efficiënter en verhogen we de nautische veiligheid.

Harlingen heeft genoeg potentieel om z'n unieke ligging meer uit te buiten

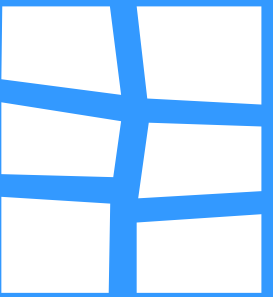
Er is genoeg potentieel in Harlingen. Het is al een goede productiehaven. Daarnaast zie ik kansen om de logistieke component meer uit te buiten en de haven ook te ontwikkelen naar een op- en overslaghaven. De ligging is uniek, met verbindingen met Scandinavië, de Baltic, Rotterdam en het Noord-Nederlandse achterland. Daar zou nog veel meer gebruik van kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld door meer containers vanuit Rotterdam via Harlingen door te zetten naar het Friese en Groningse achterland, en vice versa. Als de logistiek goed is georganiseerd - ik heb alle vertrouwen dat dat gaat gebeuren - kan dat net het verschil maken bij het aantrekken van bedrijven.

Reinder de Jong
projectmanager Noordelijke
Ontwikkelingsmaatschappij (NOM)

Transport & logistiek

Trends & ontwikkelingen

- Goederenvervoer per binnenvaart neemt toe door de verschuiving van transport over de weg naar water.
- In de zeevaart is de verwachting dat de schaalvergroting doorzet en nieuwe concepten worden gezocht om zeevracht te verspreiden of juist samen te brengen. Er is een ontwikkeling naar logistieke netwerken, waarin lading uit het achterland wordt verzameld, gebundeld en per binnenvaart naar een mainport wordt vervoerd, en vice versa. Dit vraagt van NV Port of Harlingen onder meer een nauwere samenwerking met collega-zeehavens en productiebedrijven in de regio. Ook is een duidelijke profilering van waar de haven sterk in is wenselijk, zoals de op- en overslag van voedingsmiddelen en containers, windmolenonderdelen, verpakte zouttabletten, scheeps- en megajachtenbouw, om- en afbouw van schepen en flexibel inspelen op projectlading.

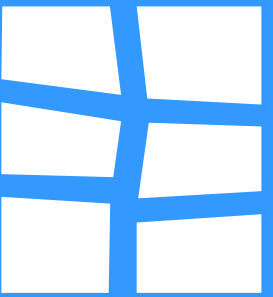
- Goederen- en grondstofstromen kunnen bovendien veranderen en fijnmaziger worden, bijvoorbeeld door slimme bundeling van het vervoer van kleinere producten of het inzetten van kleinere containers. Ook dit kan gevolgen hebben voor de logistieke operatie in en rondom de haven van Harlingen.
- Door technologische ontwikkelingen en digitalisering zal de logistieke keten aanzienlijk efficiënter worden.

Doorkijkje: transport & logistiek in 2035

In 2035 is Port of Harlingen een effectieve en efficiënte op- en overslaghub, waar innovatieve logistieke concepten worden toegepast en ladingen slim worden gebundeld. Specifieke ladingen vanuit andere zeehavens langs de corridor van de Noordzee naar de Baltic, Scandinavië en de Engelse oostkust maken gebruik van de efficiënte hub in Harlingen. In goede samenwerking met de havens van Rotterdam en Amsterdam bieden we gedegen en efficiënte distributieroutes.

Efficiënte distributieroutes

De weg naar 2035

Samenwerking

Om in 2035 een efficiënte op- en overslaghub te zijn, zoeken we de samenwerking op met andere havens. Met onder andere Frisian Ports brengen we de huidige ladingstromen in kaart, we onderzoeken nieuwe en slimme logistieke concepten en versterken ons netwerk. We verstevigen de samenwerking met de havens van Rotterdam en Amsterdam, om samen gedegen en efficiënte distributieroutes te kunnen aanbieden.

Nieuwe logistieke concepten

Wij onderzoeken en ontwikkelen nieuwe logistieke concepten om de ladingen zo efficiënt mogelijk op- en over te slaan en slim te bundelen. Daarvoor stimuleren we crossovers en samenwerking tussen bedrijven in de haven. Daarnaast zorgen we voor opwaardering van de containeroverslagfaciliteiten.

Efficiënte distributieroutes

Met onze lijndienst knopen wij Friesland intermodaal aan Rotterdam en Amsterdam

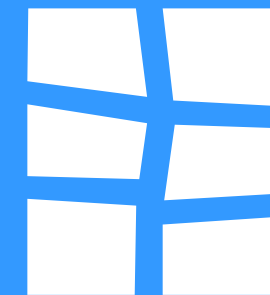
Voor de regionale behoeftes zijn wij een goede op- en overslaghaven. Met onze partner TMA hebben we een gezonde binnenvaartlijndienst met drie á vier afvaarten per week, waarmee we Friesland intermodaal aan Rotterdam en Amsterdam knopen. Wij venten containers uit naar deze mainports, vanwaar ze hele wereld overgaan. Andersom verspreiden wij lading vanuit Rotterdam en Amsterdam, en uit de regio, over het Noord-Nederlandse achterland, Duitsland, Engeland en Noord-Afrika. Harlingen is erg levensmiddelenafhankelijk. Goede business, want de bevolking blijft voeding nodig hebben. We hebben geen hoge pieken, maar ook geen diepe dalen. Wel een heel gestage groei. Elk jaar groeit het containervervoer vier á vijf procent.

Paul Rinsma
directeur van op-, overslag- en logistiek
bedrijf HOV Harlingen

10

Veiligheid

Trends & ontwikkelingen

- Het wordt steeds drukker in de haven, het is dan ook noodzakelijk om alle scheepvaart efficiënt af te wikkelen en de infrastructuur optimaal te benutten.
- Veiligheid wordt een steeds belangrijker issue. Doordat de op- en overslag steeds intensiever wordt, brengen openbare kades risico's met zich mee: op criminaliteit en voor de nautische, persoonlijke en verkeersveiligheid.

Doorkijkje: veiligheid in 2035

De haven van Harlingen is in 2035 een stabiele, efficiënte, duurzame en veilige haven. Door verbeterde infrastructuur zijn de beroepsvaart en recreatievaart gescheiden, en zijn de steigers en kades veilig.

De weg naar 2035

Vlot, veilig en schoon

Port of Harlingen zorgt voor een vlotte, veilige en schone afwikkeling van het scheepvaartverkeer. Door hoge eisen te stellen aan de fysieke, milieu- en nautische veiligheid en de openbare orde, zorgen wij er permanent voor dat wij een betrouwbare haven zijn en voorkomen we incidenten en vertragingen. Dit versterkt onze concurrentiepositie en het is essentieel voor de gebruikers van de haven en de vaarwegen, de logistieke keten en onze omgeving: het werelderfgoed Waddenzee en Noordwest-Friesland.

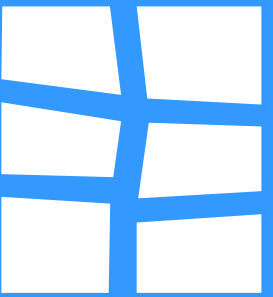
Nautische veiligheid & infrastructuur

Om de veiligheid te kunnen waarborgen, bestaat een belangrijk deel van ons werk uit het bewaken van de nautische veiligheid. In samenwerking met onder andere de gemeente Harlingen, de Provincie Friesland en het bedrijfsleven maken wij ons sterk voor aanpassingen aan de infrastructuur. Deze vergroten de capaciteit, maar ook de veiligheid. We onderzoeken onder meer de mogelijkheden voor een tweede havenmond voor de zee- en binnenvaart en de visserij, en vaarwegverruiming ter hoogte van de veerdiensten.

Doel is de verkeersstromen van de beroeps- en recreatievaart te scheiden en de vaarweg naar de industriehavens te verruimen en optimaliseren.

Veilig haventerrein

Ook op het haventerrein creëren wij een veilige basis. Een aantal kades in de haven, waaronder die van de visserij, is voor iedereen toegankelijk. Door hun open verbinding naar zee zijn deze kades open landsgrenzen. Dat brengt risico's met zich mee: op criminaliteit, voor de persoonlijke veiligheid en de nautische veiligheid. Wij zijn de ogen en oren van de haven. Wij houden toezicht op de haven en richten de haven zo in dat de kades en steigers veilig zijn, de werkomgeving schoon en netjes is, en criminaliteit wordt geminimaliseerd. Samen met de gemeente en de havenbedrijven zorgen wij voor de juiste randvoorwaarden om goed in de haven te kunnen werken (bijvoorbeeld voldoende parkeerplaatsen).

Bescherming tegen terrorisme en criminaliteit

Als zeehaven werkt Port of Harlingen volgens de Havenbeveiligingswet (HBW) en de International Ship and Port Security Code (ISPS-code). De Havenbeveiligingswet is de Nederlandse implementatie van de ISPS-code. Deze is wereldwijd ingevoerd om beveiligingsmaatregelen voor zeeschepen en havenfaciliteiten te regelen. De HBW/ISPS-code is in het leven geroepen om zeeschepen en zeehavens te beschermen tegen terroristische en criminele activiteiten.

Eenduidige werkwijze

Eenduidige systemen en procedures zijn voor alle partijen overzichtelijker, klantvriendelijker en veiliger. Door samen te werken met andere havens profiteren wij van hun kennis en systemen, en kunnen we gezamenlijk meer eenheid voor elkaar krijgen.

Wij zijn de ogen en oren van de haven

Er is hier veel scheepvaartverkeer, met het groeiende handelsverkeer, de visserskotters en de recreatievaart. Het moet allemaal ingepast, maar we komen er altijd wel uit. Als havenwachter ben je de ogen en oren van de haven. Je zorgt dat je een goed beeld hebt van wat er op je afkomt. Grote schepen melden zich, en we zien alles op de monitor. Ik overleg steeds vaker met de Brandaris, de verkeerstoren van het gat naar de Noordzee, zodat schepen veilig door de vaargeul gaan. Piekmomenten zie je van tevoren aankomen, daar kun je je op voorbereiden door een ligplaatsenplanning te maken. Door de scheepvaart zo veilig en effectief mogelijk te laten verlopen, kunnen alle schepen doen waar ze voor komen.

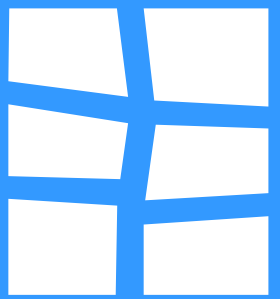
Julius Pouw
havenwachter Port of Harlingen

Tot slot

Port of Harlingen is een regionale haven, die met z'n bedrijvigheid en banen veel waarde heeft voor Harlingen en Noord-Nederland. Die waarde willen we behouden en vergroten door te groeien en verder te professionaliseren. Tegelijkertijd ligt de haven pal naast het bijzondere maar kwetsbare waddengebied. Dat levert beperkingen op, maar ook kansen. Als verzelfstandigd havenbedrijf hebben we de mogelijkheden en de ambitie om de haven verder te laten groeien en ontwikkelen, met respect voor onze prachtige omgeving. Niet door fysiek uit te breiden, maar door ondernemend, innovatief en flexibel te werk te gaan.

Onze ambitie hebben we duidelijk voor ogen: in 2035 is Port of Harlingen hét duurzame maritieme en logistieke hart van Noord-Nederland. Iets concreter werken we toe naar de volgende doelen in 2035:

■ Economische structuurversterking

Het juiste bedrijf zit op de juiste plek in de juiste cluster (ruwe materialen & grondstoffen, visserij, scheepsbouw, logistiek, veerdiensten, duurzame energie).

■ Werkgelegenheid

De haven van Harlingen is een aantrekkelijke en gevarieerde werkplek met groeiende werkgelegenheid voor jong en oud.

■ Natuur & milieu

De haven van Harlingen is een sterke en groeiende haven in harmonie met de Waddenzee, met bedrijven en activiteiten die direct bijdragen aan ecologische verbetering van het waddengebied.

■ Verduurzaming

We zijn een van de meest duurzame havens van Nederland, met een sterke groene-energiecluster. Harlingen is de meest duurzame vissershaven van Europa;

■ Innovatie

Bedrijven in de haven werken steeds slimmer, efficiënter en duurzamer door continue vernieuwing van technieken en inzichten, en door crossovers.

■ Infrastructuur

De Harlinger haven is uitstekend bereikbaar voor binnenvaart- en zeeschepen, door opwaardering Van Harinxmakanaal en Tsjerk Hiddessluizen, een tweede havenmond en het op diepte houden van de vaargeulen.

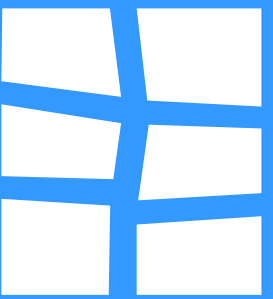
■ Transport & logistiek

De haven van Harlingen is dé effectieve en efficiënte op- en overslaghub van Noord-Nederland en richting Amsterdam, Rotterdam, de Baltic, Scandinavië en de Engelse oostkust.

■ Veiligheid

Harlingen is een veilige en goed toegankelijke haven voor alle gebruikers, met gescheiden beroeps- en recreatievaart.

Deelnemers viewworkshops

Adonin BV

Baggerbedrijf de Boer B.V.
Barkmeijer Shipyards BV
BDS Harlingen
Boomsma Kieftenburg

Cruise Port Harlingen

Daalimpex Harlingen
Damen Shiprepair Harlingen
De Boer en de Groot
De Boldert
De Laar

Esco Salt
Exploitiatiemij. Oostpoort Harlingen BV

Gemeente Harlingen
Gemeente Leeuwarden
Groningen Seaports
Gulf Bunkering B.V.

Halsten Legal
Harlingen Seaport Business Association
HMO Visverwekers BV
HOV Harlingen BV

ICON YACHTS
It Fryske Gea

Jager Media
JR Shipping Group

Klaas de Boer BV
KTF
Kuhlman-Repko Shipping BV

Lenger Seafoods BV
Loodswezen

Maritieme Academie Harlingen
Mees Ruimte en Milieu
Meromar Seafoods BV

Navis Shipmanagement BV
Nesta Shipping
Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij
(NOM)

Oosterhof Holman

PNOCONSULTANTS
Port of Den Helder
Provincie Fryslân
Provincie Noord-Holland

Raad van Advies Waddenzeehavens
Rederij Doeksen
ReststoffenEnergieCentrale BV (OMRIN)
Rijkswaterstaat
Royal Huisman Shipyard BV

Sleepdienst Tuinman
Spaansen

TB Shipyards Harlingen BV
TMA Logistics
Trip advocaten en notarissen

Van Oord (Levvel)
VdL Port Consultancy
Vermilion Energy Netherlands BV
Visser Special Products
Visveiling Insula

Waddenvereniging
Westra Agri\Groen\Grond

Wetterskip Fryslân
Windpowercentre BV

www.portofharlingen.nl